

Spreektekst opening expositie 'No lost generation', 13 mei 2014
Door Anouchka van Miltenburg, Voorzitter van de Tweede
Kamer

Eind 2010 kwam er een beweging op gang, die niemand in die mate had voorzien. De zelfverbranding van een Tunesische marktkoopman leidde tot een massaal en grensoverschrijdend protest. De sluimerende onvrede kon niet langer worden weggestopt. Overal in de Arabische wereld kwamen mensen in opstand tegen onderdrukking, corruptie, werkloosheid, hoge voedselprijzen en een gebrek aan politieke vrijheid.

Nederland hield, net als de rest van de wereld, z'n adem in. Er was een voorzichtige hoop dat dit een eerste stap zou zijn, op weg naar een grotere vrijheid, naar een politiek stelsel waarbij er écht geluisterd zou worden naar de stem van het volk.

Ook in Syrië gingen mensen de straat op, maar van begin af aan was duidelijk dat de regering zich daar hard tegen het protest zou verzetten. Betogers werden beschoten, en het leger werd ingezet om de opstand neer te slaan. Het geweld mondde uit in een burgeroorlog, die het land nu al meer dan drie jaar in z'n greep houdt.

De burgeroorlog heeft inmiddels aan ruim 130.000 mensen het leven gekost. Huizen, scholen en ziekenhuizen zijn verwoest, de economie ligt stil en de mensen hebben honger. Van een normaal leven – of zelfs maar een perspectief daarop – is al lang geen sprake meer.

In de afgelopen jaren hebben maar liefst negen miljoen Syriërs hun thuis verlaten; de helft daarvan is kind. Niemand van die negen miljoen mensen zal het besluit om te vertrekken lichtvaardig hebben genomen. Vluchten betekent dat je alles wat je in je leven hebt opgebouwd, achter je laat. Hoe de toekomst eruit zal zien, is onzeker. Waar kom je terecht? Kun je ooit nog terug naar je eigen land? En wat is daar dan nog van over? Het enige dat je zeker weet, is dat het leven nooit meer zal zijn zoals het was.

Op verzoek van Save the Children gaf fotograaf Chris de Bode de cijfers, die maar al te vaak anoniem blijven, een gezicht. Hij reisde daarvoor onder andere naar het grootste vluchtelingenkamp van het Midden-Oosten, Za'atari, op nog geen twaalf kilometer van de Syrische grens, midden in de woestijn. In 2012 werd het kamp ingericht voor honderd thuisloze families. Tegenwoordig is het de vierde stad van Jordanië, bewoond door meer dan 100.000 Syrische vluchtelingen.

In dat enorme kamp bracht De Bode verschillende kinderen in beeld. Kinderen die elk een eigen verhaal hebben, met één gemene deler: ieder verhaal is schrijnend, en kent verlies, angst en wanhoop.

De foto-expositie laat, op indringende wijze, het leven van kinderen in vluchtelingenkampen zien. Ik werd stil van een foto van het meisje Emam, die in Syrië een tuin vol olijf-, vijg- en citroenbomen had. Ze is nu terecht gekomen in een wereld die, en nu citeer ik haar, “grauw en grijs en stoffig is, met steentjes die pijn doen aan je voeten”. Maar ook al is het vluchtelingenkamp een illustratie van oorlog, van geweld en gebroken toekomstdromen... het weerhoudt Emam er niet van om te dromen van groen gras onder haar voeten. En dat is wat je haar, en al die andere kinderen, zo ontzettend gunt; die zachtheid, die kleur, in een wereld vol kansen.

Eind 2010 keken wij hoopvol naar de ontwikkelingen in het Midden-Oosten. Helaas hebben de protesten de democratie, in ieder geval in landen als Syrië, niet dichterbij gebracht. Deze fototentoonstelling maakt duidelijk dat grondrechten als gelijke behandeling, zelfbeschikking en vrijheid van meningsuiting op veel plekken in de wereld nog geenszins vanzelfsprekend zijn. De weg naar vrede en veiligheid is lang. En onderweg zijn de meest kwetsbaren, de meest onschuldigen, het vaakst het slachtoffer.

Het is dan ook terecht dat er met ‘No lost generation’ specifiek aandacht wordt gevraagd voor het lot van kinderen. Zij vertegenwoordigen de generatie die de toekomst van kómmende generaties in handen heeft. En juist daarom ben ik blij dat deze tentoonstelling tot begin juni in de Tweede Kamer te zien zal zijn. Het stelt ons Kamerleden en bezoekers in staat om ín en dóór de ogen van kinderen te kijken, en om te luisteren naar hun verhalen, naar hun oproep, om ons nog harder in te spannen voor een wereld waarin iedereen de kans heeft op een menswaardig bestaan.